

vergadering **C27**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en
Dierenwelzijn

van 11 oktober 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het jaarverslag 2022 van de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad – 3026 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de institutionele plannen van de Franstaligen – 84 (2023-2024)	9
VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werking en veiligheid van de dierenartsen met een opdracht in de slachthuizen – 57 (2023-2024)	15
VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over honden die in kennels worden gehuisvest – 58 (2023-2024)	18
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kweek van vechthanen – 3424 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plan van de minister om de fokkerij van honden en katten aan te pakken – 3425 (2022-2023)	23

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het jaarverslag 2022 van de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad – 3026 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik begin mijn vraag om uitleg met een citaat. "Globaal kan besloten worden dat de situatie met betrekking tot de naleving van de bestuurstaalwetgeving in de Brusselse lokale besturen zeer problematisch blijft, en in een aantal belangrijke aspecten zelfs verder achteruitgaat, zoals geïllustreerd door het hoge percentage van de aanwervingen en benoemingen waarbij de wettelijke vereisten niet worden gerespecteerd", zo laat de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad in zijn meest recente jaarverslag optekenen. Zijn conclusie spreekt dan ook voor zich: "De cijfers uit dit verslag en de ontvangen klachten wijzen er echter op dat de wet en de rechten van individuele burgers nog steeds op grote schaal geschonden worden, trouwens niet alleen in de lokale besturen, maar ook in gewestelijke en federale overheidsdiensten en -bedrijven."

Aanwervingen door de Brusselse gemeenten en OCMW's die in strijd zijn met de taalwet, kunnen door de vicegouverneur geschorst worden, zij het tijdelijk. Finaal is het aan de Brusselse Regering of aan het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) om over te gaan tot vernietiging. Dat gebeurt echter nooit. Dat blijkt eens te meer uit het jaarverslag 2022, dat op dinsdag 13 juni 2023 werd gepubliceerd. De cijfers wijzen wederom op een totaal gebrek aan respect voor de taalrechten van de Vlamingen in Brussel. Het aantal onwettige aanwervingen bereikt een nieuw triest record.

Hierbij alvast een greep uit enkele van de frappantste conclusies uit het rapport. Ten eerste: in totaal werden 2371 van de voorgelegde beslissingen geschorst omdat ze strijdig waren met de bestuurstaalwetgeving. Dat is 63,5 procent van het totale aantal dossiers, een verdere duidelijke stijging ten opzichte van 2021. Toen was er sprake van 59,7 procent.

Een tweede frappante conclusie: in de gemeenten voldeed 15,7 procent van de contractuele aanwervingen aan de bestuurstaalwet, terwijl 61,4 procent van de dossiers geschorst werden en er in 22,9 procent van de gevallen getolereerd werd vanwege de korte looptijd van het contract.

Ten derde: in de OCMW's voldeed slechts 4,7 procent van de contractuele aanwervingen aan de bestuurstaalwet, terwijl 72,1 procent van de dossiers geschorst werd en er in 23,2 procent van de gevallen getolereerd werd vanwege de korte looptijd van het contract.

Ten vierde: net zoals in de voorbije jaren werd geen enkele door de vicegouverneur geschorste beslissing ingetrokken door de Brusselse gemeenten of OCMW's, noch vernietigd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het Verenigd College van de GGC. Op die manier wordt de wetgeving niet gehandhaafd en krijgen de verschillende gemeenten een vrijbrief om niets te doen.

En ten vijfde: ondanks een toename van het aantal voorgelegde beslissingen, blijft het een uitdaging om van alle Brusselse lokale besturen de consequente voorlegging van alle relevante personeelsbeslissingen te verkrijgen. Zo blijft het OCMW van Sint-Lambrechts-Woluwe, ondanks herhaald aandringen, manifest weigeren zijn wettelijke verplichtingen na te komen.

Minister, in uw beleidsnota benadrukt u het versterken van de positie van het Nederlands in Brussel met een sterk en positief taalpromotiebeleid en het actief opvolgen van de correcte naleving van de taalwetgeving. Daarbij verwijst u naar de Brusselse overheden, die ertoe moeten worden aangezet om de wettelijke verplichtingen na te leven. Zo stuurde u vorig jaar, naar aanleiding van het jaarverslag 2021, een brief naar de bevoegde leden van de Brusselse Regering en de GGC. In die brief riep u hen op om op te treden en paal en perk te stellen aan de inbreuken op de taalwetgeving. De brief bleef echter onbeantwoord. Ondertussen zijn we een jaar verder en is de situatie alleen nog maar verslechterd.

Ik heb daarover de volgende vragen voor u. Hoe evalueert u de cijfers en conclusies uit het jaarverslag 2022 van de vicegouverneur? Welke concrete initiatieven zult u naar aanleiding van dit jaarverslag nemen richting de bevoegde leden van de Brusselse Regering en de GGC?

Zult u uw raadgevende stem in het Verenigd College van de GGC aanwenden om dit jaarverslag van de vicegouverneur te agenderen op de eerstvolgende vergadering van het Verenigd College? Zult u stappen zetten om ook een dossier voor te bereiden voor behandeling op het Overlegcomité?

Welke maatregelen zult u via het instrumentarium van het Vlaamse Brusselbeleid nemen om de Nederlandstalige dienstverlening in de Brusselse gemeenten, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de GGC duurzaam te verbeteren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor deze vraag, collega Tavernier. Wie het jaarverslag van de vicegouverneur over het jaar 2022 leest, kan alleen maar vaststellen dat de bestuurstaalwet in Brussel systematisch wordt geschonden.

Maar laat me, zoals steeds, positief starten. Ik zie één lichtpunt in het verslag van de vicegouverneur: het aantal personeelsbeslissingen dat aan de diensten van vicegouverneur wordt voorgelegd, blijft in stijgende lijn gaan.

Tot daar, jammer genoeg, het goede nieuws. Want de vicegouverneur moet ook nog steeds vaststellen dat niet alle Brusselse lokale besturen consequent hun personeelsbeslissingen voorleggen, hoewel dit nochtans een duidelijke wettelijke verplichting is. Zo heb ik begrepen dat het OCMW van Sint-Lambrechts-Woluwe, ondanks herhaald aandringen, manifest blijft weigeren om zijn wettelijke verplichtingen ter zake na te komen. Ik roep het dan ook op om daar een einde aan te stellen en om dit wel correct te doen.

Samen met het hoge aantal klachten wijzen deze cijfers erop dat de wet en de rechten van Nederlandstaligen nog steeds op grote schaal geschonden worden, in de lokale besturen maar soms ook in de gewestelijke diensten.

De eerste verantwoordelijkheid om de rechten van alle burgers te doen respecteren, ligt uiteraard bij de lokale besturen zelf en bij de voogdijoverheden, namelijk het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. In dat opzicht valt het op dat de vicegouverneur geen enkele beslissing bekend is tot vernietiging van de 2371 beslissingen die door hem werden geschorst. De vicegouverneur roept alle betrokken overheden op om sterkere en structurele inspanningen te leveren, om te komen tot een integrale en correcte toepassing van de bestuurstaalwetgeving in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Ik kan hem daarin enkel bijtreden.

U weet dat ik zelf geen juridische basis heb om vanuit mijn bevoegdheid de naleving van de taalwetgeving af te dwingen. Wat ik wel kan doen – dat doe ik ook –

is aandringen en blijven aandringen bij alle bevoegde overheden op de naleving van de taalwetgeving.

Zo heb ik onmiddellijk na het ontvangen van dit jaarverslag opnieuw een brief gestuurd aan de bevoegde collega's Van den Brandt, Maron en Clerfayt met de vraag om eindelijk in deze problematiek op te treden. De ondersteuning van de hogere voogdijoverheden is immers essentieel om ieders rechten in Brussel te waarborgen.

Anders dan op mijn brief van vorig jaar heb ik dit jaar wel een antwoord mogen ontvangen van de collega's Van den Brandt en Clerfayt, hetgeen erop duidt dat alvast bij deze collega's goede wil aanwezig is om een oplossing te zoeken voor het probleem. Maar met goede wil alleen gaan we er niet geraken. Er is nood aan urgentie en aan een engagement om concrete, doeltreffende maatregelen te nemen.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is bovendien zelf een belangrijke actor om deze omstandigheden te verbeteren, naast de lokale besturen zelf. In dat verband kan ik overigens niet genoeg herhalen hoe cruciaal het is dat er in Brussel prioritair wordt ingezet op een meer aantrekkelijke werkomgeving voor het personeel van de lokale besturen en op een meer coherent statuut van hun ambtenaren, ook in de context van de gewestelijke problematiek en de situatie van gewestelijke ambtenaren. Het is vandaag bijvoorbeeld nog steeds financieel interessanter voor Nederlandstaligen om aan de slag te gaan bij een OCMW in Vlaanderen dan bij een OCMW in Brussel. Hoe meer men de bestuursstaalwet laat ondergraven en hoe meer men van lokale administraties de facto eentalig Franstalige werkplekken maakt, hoe onaantrekkelijker die lokale administraties bovendien worden als werkplek voor Nederlandstaligen. Ik wijs er ook op dat het financieel aantrekkelijker is om voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te werken dan voor de lokale besturen in Brussel, wat natuurlijk ook niet bevorderlijk is. Men zou werk moeten maken van een coherent statuut voor alle Brusselse besturen.

U vraagt ook nog of ik mijn raadgevende stem in het Verenigd College van de GGC zal gebruiken om het jaarverslag van de vicegouverneur te agenderen en of ik het dossier zal agenderen op het Overlegcomité. Het is inderdaad zo dat minister-president Jambon en ikzelf in onze gezamenlijke brief van 19 juni aan de voorzitter van het Verenigd College, Rudi Vervoort, de gebrekkige Nederlandstalige dienstverlening als een van de belangrijke onderwerpen naar voren hebben geschoven waarover we prioritair wensen te discussiëren in de schoot van het College. Ik wil er wel op wijzen dat datgene wat ik over deze kwestie te zeggen heb binnen de schoot van het College, niet veel duidelijker kan worden verwoord dan datgene wat ik hierover heb geschreven in mijn brieven aan de betrokken collega's van het Verenigd College en van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Ik zie natuurlijk de toegevoegde waarde van een mondelinge discussie, maar ik wil ook niet wachten op die discussie om dit dossier hoog op de agenda te houden.

Voor het overige kan ik voor uw vraag over de agendering van dit dossier op het Overlegcomité enkel verwijzen naar mijn antwoord op de vragen van collega Vanlouwe in de plenaire vergadering van 31 mei en in deze commissie van 28 juni jongstleden.

Tot slot wil ik nog positief afsluiten. Het is belangrijk dat we vanuit de Vlaamse Regering de hand blijven reiken aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de andere Brusselse overheden om samen werk te maken van een coherente en globale aanpak over de verschillende beleidsniveaus heen om de tweetaligheid in Brussel te versterken. Waar Vlaanderen kan helpen, zal en wil Vlaanderen graag helpen. Ik verwijs in dat verband naar mijn antwoorden die ik gaf op uw vraag

om uitleg op 9 november 2022 alsook op eerdere schriftelijke vragen: nummer 165 van 4 mei 2021, nummer 186 van 23 september 2022 en nummer 156 van 2 juni 2023.

Ik geloof ook heel sterk in de investeringen die we vanuit de Vlaamse overheid doen in de kracht van het Nederlands via de kinderopvang, via het onderwijs en ook via het Huis van het Nederlands en onze verschillende centra voor volwassenenonderwijs, die we blijven financieren. We doen dat trouwens ook via het vrijetijdsbeleid, waar kinderen en jongeren ook worden versterkt bij het aanleren van het Nederlands.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik blijf het wel een vreemde zaak vinden dat andere partijen hier geen vragen over stellen. Het is waar dat u niet de eindverantwoordelijke bent wanneer het gaat over naleving van de bestuursstaalwetgeving. U hebt er ook op gewezen. Het instrumentarium waarover Vlaanderen beschikt om deze problematiek ten gronde aan te pakken, is relatief beperkt. Het is echter niet onbestaand. Bovendien ben ik van mening dat het onze taak, onze plicht is om het op de agenda te blijven plaatsen. Het gaat hier over de rechten van de Vlaamse Gemeenschap. Het gaat hier over de rechten van de Nederlandstaligen in onze hoofdstad, rechten die met voeten worden getreden door de overgrote meerderheid van de Brusselse besturen. Eigenlijk gaat het hier om discriminatie, en dan vind ik dat wij niet kunnen zwijgen.

In elk nieuw jaarverslag gaat het bergafwaarts. Het aantal inbreuken op de taalwetgeving blijft toenemen. Wie zou denken dat de Brusselse gemeenten en OCMW's en de GGC gevolg geven aan die schorsingen van de vicegouverneur, komt bedrogen uit, want opnieuw werd er geen enkele geschorste beslissing ingetrokken, noch vernietigd. In de praktijk is er dus helemaal niets veranderd. Sterker nog, de problematiek is enkel maar groter geworden. Het is blijkbaar de normaalste zaak van de wereld geworden.

Minister, terugkerend naar ons instrumentarium, het Vlaamse instrumentarium, ik vind het een goede zaak dat u een vervolg hebt gegeven aan de brief die u hebt gestuurd naar de collegeleden Van den Brandt, Clerfayt en Maron. Ik ben blij dat er daarop eindelijk een antwoord is gekomen. Dat is toch al een eerste stap, een eerste erkenning, zou ik zeggen, maar of we nu al echt kunnen spreken over goede wil, dat denk ik niet. Of ze daar echt wel gevolg aan geven, of er in het volgende jaarverslag betere cijfers zullen kunnen worden opgemerkt, dat zal moeten blijken uit acties.

We beschikken inderdaad over het Vlaamse onderwijs, over kinderopvang, en ook het Steunpunt Taalwetwijzer en het Huis van het Nederlands, als voornaamste instrumenten. Ik denk dat Vlaanderen zichzelf wél recht in de ogen kan kijken. Het maakt van de versterking van het Nederlands in onze hoofdstad wél een prioriteit. Het Huis van het Nederlands heeft een sterk aanbod voor de Brusselse gemeenten uitgewerkt om de kennis van het Nederlands bij hun personeel te verbeteren, maar wat zien we? Dat eigenlijk slechts vijf van de gemeenten en slechts twee van de OCMW's daar vandaag de dag een beroep op doen. U hebt die cijfers gegeven als antwoord op een schriftelijke vraag van mij. We kunnen inderdaad niet alle gemeenten en OCMW's over een kam scheren. Er zijn er echt wel die hun best doen. Maar het blijft natuurlijk nog te beperkt, te slecht. Wat is uw lezing van die cijfers? Kunnen wij daar iets aan doen, opdat meer OCMW's en gemeenten zouden kunnen intekenen op ons aanbod?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega Tavernier, ik wil u bedanken voor het stellen van deze vraag. Ik denk dat de Nederlandstalige dienstverlening in Brussel een heel belangrijk thema is en dat we daaraan dus ook hier de nodige aandacht moeten besteden. Tegelijkertijd denk ik dat we ook moeten beseffen dat we die problematiek, die al zeer lang aansleept, niet van vandaag op morgen kunnen oplossen, zeker niet met de bijzonder krappe arbeidsmarkt die we vandaag kennen, ook wat talloze bevoegdheden van de Vlaamse overheid betreft, met de problemen die daaraan zijn gekoppeld om het juiste personeel te vinden.

Minister, ik heb alleszins gemerkt dat er een aantal verbeteringen zijn ten aanzien van vorig jaar. Er zijn meer dossiers voorgelegd. U hebt ook een antwoord gekregen van de Brusselse ministers die u hebt aangeschreven. Dat moet vorig jaar zeker een vergetelheid zijn geweest. Maar wat ik net als collega Tavernier wou vragen, is het volgende. De inspanningen van het Huis van het Nederlands zijn volgens mij echt heel belangrijk. We merken ook bij heel veel Brusselse gemeenten en OCMW's, maar ook bij gewestelijke instellingen een bereidheid om mensen in die richting te sturen, om hen aan te moedigen om daarvan gebruik te maken. Het lijkt mij inderdaad interessant dat u hier vandaag nog wat toelichting daarbij zou geven, net zoals u dat vorig jaar trouwens hebt gedaan bij deze vraag: hoe evolueert dat, en zijn daar nog verbeteringen mogelijk?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, mevrouw Tavernier, voor uw volhoudende aandacht voor dit dossier. Het is nodig dat het iedere keer opnieuw ter sprake komt. We stellen vast dat dit aflevering elfendertig is van de onwil van Franstaligen in dit land. Ik stel vast dat er geen sancties zijn voor OCMW's en gemeentebesturen, of zelfs voor gewestregeringen die hun wettelijke verplichtingen niet nakomen.

Mijnheer Bex zegt dan dat we het moeten begrijpen omdat het een krappe arbeidsmarkt is. Dat is een flutargument. Dat is al te gemakkelijk. Die krappe arbeidsmarkt is er overal. Dat betekent niet dat gemeenten en OCMW's hun wettelijke verplichtingen niet moeten nakomen. Zolang daar geen sancties op staan, zolang zal die miserie blijven voortduren.

Minister, u zei dat er een antwoord is gekomen op uw brief aan mevrouw Van den Brandt en mijnheer Maron. Maar ik denk niet dat u hebt gespecificeerd wat dat antwoord juist was. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De acties van het Huis van het Nederlands ten aanzien van de gemeentebesturen en de OCMW's maken deel uit van een project dat door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) wordt georganiseerd. Dat kunnen wij uiteraard volop ondersteunen. Van in het begin was er toch wel een heel grote interesse voor vanuit de gemeentebesturen en OCMW's. Heel wat trajecten zijn gevolgd. Men is nog bezig nog meer gemeentebesturen en OCMW's aan te moedigen om zo'n traject te volgen. De capaciteit van het Huis van het Nederlands is met de financiering van de VGC natuurlijk niet onbepaald, maar er is wel mogelijkheid om nog meer te ondersteunen. Op dat vlak zou het zeker aanbeveling verdienen om nog meer die gemeentebesturen en OCMW's aan te spreken. Ik denk ook dat de VGC daar actief mee bezig is. Het zou goed zijn mocht uiteindelijk elk lokaal bestuur in Brussel zo'n traject volgen.

Wat betreft het antwoord van mijn collega's: ik heb hier die brieven bij mij. Ze kunnen gerust ter beschikking worden gesteld van de commissie mocht daar interesse voor zijn. Het is een vrij algemeen antwoord waarin wordt uitgelegd wat de situatie is en waarin het belang van de problematiek wordt onderschreven.

Zowel de collega Clerfayt als de collega Van den Brandt reageert dat dit een belangrijke kwestie is. Dat is toch een verbetering in vergelijking met de non-reactie van vorig jaar. Collega Maron heeft niet geantwoord.

Er zijn in de brief toch ook zaken waar ik niet achter kan staan. Een van de elementen is de situatie op de arbeidsmarkt. Ik heb zeer veel begrip voor de moeilijkheid om vandaag op de krappe arbeidsmarkt mensen aan te werven. Al zijn er natuurlijk negentigduizend Brusselse werkzoekenden. Dat is ook niet niks, om uit te kunnen putten. Bij de aanwerving zit je dus zeker met een probleem. Die problematiek heeft ook te maken met wat ik zei over de aantrekkelijkheid van de Brusselse besturen, en in het bijzonder de Brusselse lokale besturen voor Nederlandskundigen of Nederlandstaligen. Dat is een zeer grote verantwoordelijkheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in een coherenter visie over het gewest en de lokale besturen.

De problematiek bij aanwerving is bovendien niet dezelfde als de problematiek na verloop van tijd. Heel wat van die beslissingen gaan over ambtenaren die al geruime tijd werkzaam zijn bij gemeenten of OCMW's. Daar heb ik, eerlijk gezegd, minder begrip voor. Dat men bij aanwerving, gewoon om de nodige mensen te kunnen hebben, af en toe moet kunnen tolereren dat, om het zo te zeggen, de tweetaligheid niet perfect is, dat kan ik begrijpen. Maar men zou moeten voorzien in trajecten om ervoor te zorgen dat men na een redelijke termijn wel tweetalig is. Het doet mij een beetje denken aan de situatie meer dan tien jaar geleden waarbij men het Taalhoffelijkheidssakkoord had. Ik geloof dat het nog Steven Vanackere was die dat toen heeft ondersteund. Men zei toen dat er de eerste twee jaar een tolerantie was, waarbij er de mogelijkheid was om ook op de werkvloer goed Nederlands te leren.

Als we nadenken over de toekomst van de taalwetgeving in Brussel, moeten we dat soort trajecten integreren, maar dan wel afdwingbaar. Dan moet je effectief, na bijvoorbeeld twee jaar, een echte tweetaligheid hebben.

Ik ben dus tevreden dat er een reactie is gekomen. Er is goede wil aanwezig. Maar men mag de situatie op de arbeidsmarkt niet hanteren als voorwendsel om gewoon geen actie te ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Dank u wel, minister. Ik ben niet optimistisch gestemd. Het is inderdaad een goede zaak dat er al een reactie gekomen is, weliswaar niet van minister Maron, als ik het goed begrijp. Dat blijft toch een spijtige zaak. Of die goede wil er is, zal moeten blijken uit de feiten. Ik ben blij dat de heer Laeremans naar de inhoud van de brief gepolst heeft, want ik vind het, net zoals u, een jammerlijke zaak dat men zich verschuilt achter het feit dat het moeilijk is om mensen aan te werven en dat men wijst op de krapte op de arbeidsmarkt. Men kan inderdaad voorzien in trajecten. Er wordt zelfs een aanbod gedaan vanuit Vlaanderen, maar helaas moeten we vaststellen dat daar maar minimaal op wordt ingetekend. Dus dan twijfel ik toch wel aan die goede wil.

Ik zal hierop blijven hameren. Ik zal vragen blijven stellen, omdat het belangrijk is. Het gaat hier over de rechten van onze Vlaamse Gemeenschap, de rechten van de Nederlandstaligen in onze hoofdstad. We mogen deze situatie niet blauw-blauw laten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de institutionele plannen van de Franstaligen – 84 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, eind september schreven de Franstalige kranten Le Soir en Sudinfo dat de Franstalige meerderheidspartijen PS, MR en Ecolo het afgelopen jaar in het grootste geheim hebben samengezeten over de institutionele hertekening van dit land. Naar wij vernemen, zouden de plannen die daar in het geheim gesmeed zijn, over enkele weken ook worden ingediend in het WalloBrux-parlement in de vorm van een voorstel van resolutie.

Een van de belangrijkste zaken waar een akkoord over bestaat tussen de drie Franstalige partijen, is een forse afslanking van de Franse Gemeenschap, waarbij eigenlijk enkel nog onderwijs, cultuur, wetenschappelijk onderzoek en media als gemeenschapsbevoegdheden zouden worden aangehouden. Dat betekent dus dat jeugdbescherming, justitiehuizen, gelijke kansen, vorming, peuterscholen en een aantal delen van de gezondheidszorg zouden worden overgeheveld naar het gewest, dus enerzijds naar het Brusselse Gewest en anderzijds naar het Waalse Gewest. De wil is dus om de gewesten te gaan versterken, ten nadele van de gemeenschappen.

Los van de interessante beschouwingen over die interne Waalse staatshervorming, belangt dat natuurlijk ook de Vlaamse Gemeenschap en zeker de Brusselse Vlamingen aan, aangezien de Franstaligen er natuurlijk op rekenen dat wij hiermee akkoord zullen gaan en dus ook diezelfde bevoegdheden zouden overhevelen naar het Brusselse Gewest, dus dat we de Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden in Brussel zouden overhevelen naar het Brusselse Gewest. Dat betekent overigens ook – en als ik mij niet vergis, hebt u daar zelf ook op gealludeerd – dat die gemeenschapsbevoegdheden dan in één slag ook tweetalig zouden worden. Dat is waarschijnlijk een vergetelheidje van de Franstaligen.

Voor de Brusselse Vlamingen zou dat uiteraard een bijzonder grote stap achteruit zijn. Het zou de facto neerkomen op een verdere verfransing van de hoofdstad, in het kader van die gemeenschapsbevoegdheden. Wat wel duidelijk is, is dat de Franstaligen met deze plannen een nieuwe stap zetten om dat volwaardige Brusselse Gewest te gaan realiseren, waarbij men de minderheidspositie van de Vlamingen maximaal wil uitspelen.

Minister, ik weet dat u een bijzonder groot en gewaardeerd expert staatshervorming bent. Het is dus een gemak dat wij u hier in ons midden hebben wat dit onderwerp betreft. U bent daarenboven dan nog eens Brusselminister. En als ik mij niet vergis, heeft uw partij in de vorige eeuw een verbeterde strijd gevoerd tegen de creatie van dat derde gewest. U bent dus absoluut de geknipte figuur om de volgende vragen aan voor te leggen.

Waarom kwam er geen formele reactie van de Vlaamse Regering of van u, als Brusselminister, over deze toch zeer verstrekkende plannen voor de Vlamingen in Brussel? Zult u, als minister van Brussel, uw stem nog laten horen in dit belangrijke debat? En zo ja, wat is nu het standpunt van de Vlaamse Regering en de Brusselminister over het afslanken van de Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden ten voordele van het Brusselse Gewest?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Sloomans, om te beginnen ben ik verheugd dat de Franstalige partijen gezamenlijk nadenken over de institutionele toekomst van hun gemeenschap en over de organisatie van hun instellingen. Ik denk dat we daar veel van zouden kunnen leren. Dat was trouwens ook de bedoeling van de commissie staatshervorming in dit parlement, en ook in de Senaat en de Kamer, namelijk om gezamenlijke standpunten in te nemen, ook als Nederlandstaligen, als Vlamingen, om verdere hervormingen door te voeren. Dat is op zich dus een goede zaak. Ze hebben dat in het verleden ook herhaaldelijk gedaan, en met succes. Ik verwijs naar de Saint-Quentin- en de Sainte-Émilieakkoorden. Sainte-Émilie dateert nog maar van 2013. Daarbij hadden ze een geschreven akkoord tussen partijvoorzitters over de wijze waarop ze de zesde staatshervorming zouden implementeren. Ze hebben dat vervolgens ook op die manier uitgevoerd. Dat kan dus wel een impact hebben.

Hier weet ik niet zeker of dit al een formeel akkoord is. Ik heb in elk geval geen ondertekende teksten gezien. Ik heb wel in de pers gelezen dat er een akkoord zou zijn tussen de partijvoorzitters van PS, MR en Ecolo. Het akkoord zou een vermindering van het aantal ministers omvatten en een overdracht van belangrijke bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) – dat was niet honderd procent duidelijk. De Franse Gemeenschap als aparte entiteit zou behouden blijven en bevoegd blijven voor onderwijs, cultuur, media en wetenschappelijk onderzoek. Alle andere bevoegdheden zouden worden overgeheveld naar het Waalse Gewest en het Brusselse Gewest of de COCOF, naargelang het geval.

In de pers is er sprake van de overheveling van de jeugdhulp, de justitiehuizen, het beleid rond het jonge kind – wat kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning inhoudt –, ambtenarenzaken, gelijke kansen, gezondheidszorg en vorming. Er zijn nog een aantal belangrijke losse eindjes, wat het moeilijk maakt om het integraal te kunnen begrijpen.

De belangrijkste onduidelijkheid betreft de vraag naar welke overheid de bevoegdheden juist zullen worden overgedragen: naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of naar de COCOF. Dat is natuurlijk geen klein detail. Een overdracht naar de COCOF is eigenlijk een interne Franstalige oefening, mogelijk dankzij het Saint-Quentinakkoord en het artikel in de Grondwet dat daarover handelt. Als ik me niet vergis, is het artikel 138 dat dat eigenlijk toelaat. Dat is in het verleden ook vaak gebeurd, een overdracht van bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de COCOF. Een overdracht naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vergt daarentegen de medewerking van de Vlamingen en een herziening van de Grondwet.

Het is trouwens ook nog helemaal niet duidelijk over welke bevoegdheden het precies gaat. Zo heb ik begrepen dat er over de bevoegdheid sport nog discussie zou bestaan.

Dit gezegd zijnde, heb ik wel degelijk gereageerd op die plannen in het persartikel van Le Soir van 28 september dat daarover handelde. Er zijn drie belangrijke elementen die ik naar voren zou willen schuiven.

Ten eerste staat het de Franstaligen vrij om hun interne organisatie te verbeteren en om daar voorstellen over te doen. Zoals gezegd, vind ik dat een goede zaak. Ik denk dat een deel van de complexiteit van het Belgisch federalisme veroorzaakt wordt door de situatie bij de Franstaligen, die gekozen hebben voor een vrij complex model. De realiteit dat zij dat wensen te vereenvoudigen, kan ik dus alleen maar toejuichen.

Anderzijds zijn wij langs Vlaamse kant – en ik denk dat ik dat kan zeggen namens de Vlaamse Regering en uiteraard zeker ook namens mijn partij – absoluut niet van plan om in deze richting op te schuiven. Wat wij vragen, is dat we onze Vlaamse bevoegdheden integraal kunnen blijven uitoefenen in onze hoofdstad, inclusief bevoegdheden die de Franstaligen nu blijkbaar willen toekennen aan het Waalse Gewest en aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Dat wordt ook bevestigd in het regeerakkoord van deze regering, waarin we de Brusselnorm en de Brusseltoets als criteria hanteren en waarin we zeer ambitieus willen omgaan met de bestaande gemeenschapsbevoegdheden. Een en ander is niet alleen een conceptuele en ideologische kwestie, het gaat ook over het geven van toekomstkansen aan Brusselaars. Ik geef een voorbeeld: er is sprake van het overdragen van de zogenaamde 'petits enfants' van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Stel je voor dat wij iets gelijkaardigs zouden doen, dan denk ik dat dat desastreus zou zijn voor de toekomstkansen van Brusselse kinderen en jongeren. Wij investeren heel fors in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Het feit dat er ook kwaliteitsvolle kinderopvang is in Brussel, waarin we nu ook extra investeren, is natuurlijk uitzonderlijk belangrijk. Collega Weyts investeert zeer sterk in de kennis van het Nederlands, bijvoorbeeld bij kleuters. Als je het voortraject niet hebt in de Nederlandstalige kinderopvang, dan denk ik dat de situatie in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel fors zal verslechteren, wat een slechte zaak is voor de Brusselse jeugd en wat ook een slechte zaak is voor Vlaanderen, omdat heel veel van die kinderen en jongeren natuurlijk later ook in Vlaanderen terecht komen, hetzij doordat ze verhuizen, hetzij doordat ze activiteiten ontplooiën in Vlaanderen, hetzij – laat ons hopen – doordat ze massaal aan de slag gaan bij bedrijven of organisaties in Vlaanderen. Ik denk dus dat we hiertegen gekant zijn om conceptuele, ideologische redenen maar ook met het oog op het welbegrepen eigenbelang van Vlaanderen en van de Brusselaars. We gaan dus niet hetzelfde doen als de Franstaligen. Ik hoop dat daarover in deze commissie consensus bestaat. Ik vraag dat altijd maar krijg daar nooit een duidelijk antwoord op, met name van de collega's van een deel van de oppositie. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

En van Open Vld, dat klopt.

Ten tweede is het ook zo dat – en dat heb ik ook verklaard in de pers – de regels natuurlijk gerespecteerd moeten worden. Als je die bevoegdheden wilt toekennen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, vind ik dat bespreekbaar. We hebben in het verleden ook gezien dat Franstalige instellingen inkantelen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat was de zogenaamde 'basculement' na de zesde staatshervorming: de inkanteling van onder andere Franstalige woonzorgcentra in de GGC. Als het gaat over persoonsgebonden aangelegenheden, gaat het namelijk over de GGC. Op zich is dat bespreekbaar, maar dan moeten de regels gerespecteerd worden.

De eerste regel daarbij is natuurlijk de wettelijke tweetaligheid. We hebben het er daarnet al over gehad: als een Franstalige instelling ervoor kiest om onder de bevoegdheid van het gewest of van de GGC te vallen, dan moet ook de wettelijke tweetaligheid gerespecteerd worden.

Een derde en laatste punt is de financiering. Dat is ook wel belangrijk. Als verantwoordelijkheden van de COCOF of de Franse Gemeenschap in de toekomst bij het gewest komen te liggen, dan moeten de overeenstemmende middelen ook worden toegekend aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en onttrokken worden aan de financiering van de Franse Gemeenschap of de COCOF.

Ik wil er ook aan herinneren dat wat wordt voorgesteld door de Franstalige voorzitters, natuurlijk ook redelijk ingrijpende herzieningen van de Grondwet vergt.

Persoonsgebonden materies, bijvoorbeeld, kunnen niet aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden toegekend. Dat is aan de GGC. Er zijn natuurlijk ideeën om dat te hervormen, maar op dit moment is dat het geval. Ook culturele bevoegdheden kunnen alleen maar onder heel strikte omstandigheden worden toegepast door het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Ook daar laat de Grondwet niet toe wat zij vandaag eigenlijk vragen.

Tot daar een aantal antwoorden op deze zeer boeiende vraag.

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Dank u. Het antwoord was ook boeiend. De angel ligt inderdaad, zoals u zegt, bij die overheveling naar het Brusselse Gewest en niet zozeer bij die naar de COCOF. De communicatie die ik daar vandaag over heb gelezen, is dat dit wel degelijk naar het gewest, en dus inderdaad naar de GGC zou gaan. U zegt dat dit voor u niet bespreekbaar is, maar tot nader order heb ik dat veto niet in die duidelijke bewoordingen gehoord als reactie. U moet zich maar eens voorstellen wat voor 'no pasarán', welke vetoreactie er zou komen van Franstalige kant mochten de Vlamingen een dergelijk voorstel op tafel leggen. Die heb ik aan Vlaamse kant niet gehoord, dus zeker wat teneur betreft, denk ik dat de Vlaamse Regering daar een kans heeft gemist. Ik denk dat u zeker en vast gelijk hebt dat de Franstaligen absoluut niet hebben ingeschat dat dit ook een tweetaligheid met zich zal meebrengen, dat de beleidsdomeinen die men aan het gewest, aan de GGC zou afstaan, dan ook tweetalig zullen worden. Dat is nadelig voor hen, maar dat is inderdaad nog veel nadeliger voor de Vlamingen in Brussel. Zeker voor het onderwijs zou dat een drama betekenen.

Een beetje uitzoekend qua scope: iedereen die de materie een beetje volgt, weet dat dit eigenlijk allemaal past binnen de constellatie van de viergewestenstrategie waarmee de Franstaligen, en zeker Marnette, al een tijdje bezig zijn en waarbij Vlaanderen dus eigenlijk in een 'drie tegen een'-context zou worden gedrukt. Zeker in de constellatie van een Overlegcomité zou dat bijzonder nadelig zijn voor Vlaanderen. Feit is alleszins dat de Franstaligen wel bezig zijn met een zeer duidelijk toekomstproject voor het land en de institutionele plooi waarin dat moet worden gelegd, terwijl Vlaanderen hier eigenlijk met lege handen staat. Het enige wat Vlaanderen heeft gepresteerd, is een totaal nietszeggende conceptnota zonder verbintenissen, zonder hervormingsambitie en zonder toekomstplan voor Vlaanderen, laat staan voor België.

Deze Vlaamse Regering, en u als Brusselminister, heeft nog een volledige zwangerschapsperiode te gaan. Het is dus zeker niet te laat om nog met een degelijk plan op de proppen te komen, bijvoorbeeld met de uitvoering – waarom niet, na 24 jaar – van de vijf Vlaamse resoluties. Mijn bijkomende vraag is dan ook: is de Vlaamse Regering nog van plan om in de loop van het einde van deze legislatuur met een eigen onderbouwd voorstel te komen, ten eerste over de institutionele hertekening van dit land, en ten tweede, zeker wat u als Brusselminister aanbelangt, over de toekomst van Brussel? Of gaat u gewoon afwachten en niks doen, wachten tot de Franstaligen een exhaustief plan op tafel leggen terwijl wij met lege handen staan? Ik denk dat zeker u als Brusselminister daar niet naïef in mag zijn en zeer proactief moet handelen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ons standpunt ter zake is duidelijk. We zullen daar ook geen millimeter van afwijken, gisteren niet, vandaag niet en morgen ook niet. Mijn partij, de N-VA, is en blijft een fel voorstander van het gemeenschapsmodel in Brussel, met Franstalige én Vlaamse instellingen. De band met de grootste taalfamilies is en blijft essentieel voor onze tweetalige hoofdstad. Het overdragen van Vlaamse bevoegdheden naar het gewest is voor ons dan ook niet

bespreekbaar. We stellen daar dus een veto, mijnheer Sloomans. We investeren elk jaar meer dan 1 miljard euro in Brussel. We zijn ook zowat de enige overheid, denk ik, die effectief investeert in de toekomst van onze hoofdstad. We zijn daar ook trots op. Het is inderdaad een goede zaak dat de Franstaligen eindelijk inzien dat het zonder institutionele hervormingen niet verder kan. We zullen dan ook altijd bereid zijn om te praten, maar wel met het voorbehoud dat ik zopas maakte over onze Vlaamse bevoegdheden.

Ik betreur wel dat in heel deze denkoefening het grotere plaatje ontbreekt. Er wordt namelijk met geen woord gerept over een grotere staatshervorming, noch over een interne Brusselse hervorming, waarbij een noodzakelijke omslag wordt gemaakt naar een eengemaakt Brussels stadsgewest dat op territoriaal vlak alle tools in handen heeft. Dit is en blijft jammer genoeg een taboe. Het is nochtans de enige manier om een einde te maken aan de bestuurlijke verrommeling en verspilling van belastinggeld. Laten we dus hopen dat de geesten aan de overkant van de taalgrens ook op dat vlak zullen rijpen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het is alleszins duidelijk dat de drie Waalse meerderheidspartijen, ook de meerderheidspartijen in de Franse Gemeenschap, deze legislatuur verder springen dan de Vlaamse meerderheidspartijen, weliswaar in een iet of wat andere context. Het is geen parlementaire discussie geweest, maar de ambitie die daar voorligt, steekt toch schril af tegen de conceptnota die hier uiteindelijk tot stand gekomen is na de werkzaamheden van de werkgroep staatshervorming.

Ik vind een aantal aspecten die daarin zitten, eigenlijk bijzonder interessant. De minister heeft dat ook aangehaald. Het is ook de institutionele autonomie van de Franstaligen op een aantal vlakken om de zaken simpeler te regelen. Ik denk dat we dat alleen maar kunnen verwelkomen.

Dat er over hoe Brussel georganiseerd moet worden heel wat discussie mogelijk is en dat Vlaanderen daar alleszins een rol moet blijven opnemen, dat lijkt mij niet per se in tegenspraak met wat de Franstalige partijen hebben voorgesteld. Ik zie toch dat zij voor onderwijs en voor cultuur ook nog altijd een belangrijke rol weggelegd zien voor de gemeenschappen. Ik denk dat deze tekst een basis van discussie kan zijn.

Ik wil wel nog een bedenking meegeven. Dit voorstel van de Franstaligen heeft misschien een aantal angels die voor Vlaamse partijen moeilijk aanvaardbaar zijn, maar ik wacht nog altijd op hoe een aantal Vlaamse partijen – om het Vlaams Belang en de N-VA niet bij naam te noemen, en soms ook cd&v – de Franstaligen willen overtuigen van hun model om het land te hervormen, waarbij zij er nog altijd van uitgaan dat we Brussel er gewoon even bij pakken in Vlaanderen. Ik denk niet dat dat een model is waar men langs Franstalige zijde, en zeker ook niet in het Brusselse, op zit te wachten.

Ik vind het een verdienstelijke oefening, waar verder debat over nodig zal zijn. Het zou maar straf zijn, mochten de Franstaligen een voorstel doen waar wij meteen onze handtekening onder konden zetten om de staatshervorming verder vorm te geven, denk ik.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de extra reacties en vragen.

Een veto ten aanzien van het verminderen van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel: ja, dat is absoluut het geval. Daar zal ik nooit aan meewerken, in geen enkele hoedanigheid. Laat dat duidelijk zijn. Dat zit ook al-lerminst in de plannen van deze Vlaamse Regering. Ik hoop dat dat voor toekomstige Vlaamse Regeringen ook zo duidelijk is en dat het ook voor alle leden van deze commissie, ook voor die die niet aanwezig zijn, duidelijk is.

Daarentegen vind ik niet dat we veto's moeten stellen ten aanzien van de plannen van de Franse Gemeenschap zelf. Ik denk dat we respect kunnen opbrengen voor het feit dat zij die oefening doen. We moeten het daarom niet eens zijn met alles, maar zij zijn wel beter geplaatst dan wij om de eigen organisatie in te schatten. Maar zoals ik gezegd heb, zijn er wel een aantal randvoorwaarden om hierover te spreken, namelijk de financiering en de wettelijke tweetaligheid van de Brusselse diensten en instellingen. Op dat vlak is er dus zeker geen veto, maar is er een bereidheid om te praten.

Collega Sloomans, wat de vraag betreft om hierover een voorstel te doen in de schoot van de regering: wij hebben afgesproken, ook in dit parlement, dat het een taak zou zijn van het parlement om verder te reflecteren over een toekomstige staatshervorming. Ik denk dat dat ook de logica zelf is, omdat dit de belangen van deze meerderheid ruimschoots overstijgt. Ook in het verleden is die aanpak succesvol gebleken. Ik herinner u aan de aanloop naar de vijf Vlaamse resoluties in 1999, waar er een zeer breed draagvlak was voor hervormingen. Ik denk, collega Sloomans, dat uw partij daar niet echt aan heeft bijgedragen. Ik laat me zelfs vertellen dat parlementsleden van het toenmalige Vlaams Blok de zaal hebben verlaten alvorens te stemmen. Het is jammer dat u toen niet hebt bijgedragen aan dat draagvlak voor hervormingen, want dat was wel een belangrijke basis.

Vandaag stel ik vast dat er eigenlijk heel weinig overeenstemming is langs Vlaamse kant om hervormingen door te voeren. Datgene wat de Franstaligen wel doen, daar zijn wij vandaag blijkbaar niet toe in staat. Ik betreur dat. Ik denk dat wij effectief ambitieuze hervormingen op tafel moeten leggen, die natuurlijk rekening houden met de specifieke situatie van Brussel.

Collega Tavernier, ik ben het er ook mee eens dat interne hervormingen in de schoot van het Brusselse Gewest belangrijk zijn, ten aanzien van de Brusselse politiezones, ten aanzien van de negentien gemeenten en OCMW's en ook ten aanzien van de efficiëntie van het gewest als dusdanig. Een aantal van die hervormingen kunnen zij alleen doen, vandaag al. Ik zag daar heel weinig beweging de afgelopen jaren. Zeker ook in deze legislatuur heb ik daar heel weinig van gezien. Een aantal zaken vergen wel degelijk ook een aanpassing van de Grondwet en de bijzondere wetten. Dat moeten we dus zeker doen.

Samenvattend kan ik zeggen dat de Vlaamse Regering blijft investeren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en dat we die houding niet zullen aanpassen na de communicatie van de Franstalige partijvoorzitters.

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Ik merk dat dit inderdaad een interessant debat wordt over de institutionele toekomst van dit land.

Mijnheer Bex, eerst een antwoord op u. U zegt dat Vlaanderen Brussel niet mag innemen. Brussel is vandaag de hoofdstad van Vlaanderen, dus die moet niet worden ingenomen. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

Minister, wat uw opmerking betreft: u zegt dat men dat moet doorschuiven naar het parlement. Ik begrijp vanuit een democratische logica dat u die opmerking

maakt. Nu, wij hebben vastgesteld wat daarvan komt: niets. We hebben een conceptnota die geen enkele verbintenis heeft, die geen enkele institutionele ambitie heeft. Het is cynisch om te zeggen, maar we stellen inderdaad vast dat de Franstaligen wat dat betreft iets meer realiteitszin aan de dag hebben gelegd door dat met de partijvoorzitters af te spreken. Dat is jammer genoeg hoe de politiek in België vandaag werkt, maar ik denk dat dat qua impact en resultaten daadwerkelijk meer realiteitszin impliceert.

Ik begrijp uit uw antwoord dat u inderdaad een duidelijk veto stelt tegen de overheveling van die Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden. Ik hoop dat u die lijn in de toekomst ook aanhoudt, maar feit is – ik heb het al gezegd – dat de Franstaligen natuurlijk een duidelijk toekomstplan op tafel leggen terwijl wij met lege handen staan. Het is raar om te zeggen, maar op den duur krijg je een beetje heimwee naar de periode-Van den Brande, met de Schrikkelnota en de vijf Vlaamse resoluties. Waar is de tijd? Ik hoorde mijnheer Jambon, twee jaar geleden, denk ik, “plus est en nous” zeggen. Ik hoop dat van de Vlaamse Regering ook: ‘Plus est en vous.’

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werking en veiligheid van de dierenartsen met een opdracht in de slachthuizen – 57 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, er bereiken mij verontrustende signalen van dierenartsen met opdracht (DMO's) die op dit moment aan de slag zijn in de slachthuizen. De DMO's die correct optreden, worden steeds meer verbaal maar ook fysiek bedreigd. Sommigen durven niet meer alleen naar de slachthuizen te gaan en anderen gooien de handdoek in de ring en stoppen. Ook zijn er DMO's die toegeven aan de druk van de slachthuizen en met oogkleppen op aanwezig zijn. Hierdoor worden er geen processen-verbaal (pv's) meer opgesteld die zware gebreken vermelden waardoor het lijkt alsof alles oké is, maar dit is in de praktijk helemaal niet zo. Op de vraag of ze beschermd kunnen worden via de dienst Dierenwelzijn, laat de heer van Tilburg aan hen weten dat dit niet mogelijk is omdat ze op zelfstandige basis werken.

Minister, ik heb hierbij de volgende vragen.

Bent u op de hoogte van dit probleem bij de DMO's?

Klopt het dat ze niet beschermd zijn tegen verbaal en fysiek geweld door de dienst Dierenwelzijn?

Hoeveel DMO's zijn er ondertussen al gestopt? Hoeveel DMO's werken er op dit moment nog in de slachthuizen?

Welke actie zult u ondernemen om corruptie bij de DMO's tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ons Vlaams dierenwelzijnsbeleid is de afgelopen jaren, sinds de overdracht van de bevoegdheid naar Vlaanderen, alsmaar kordater geworden. Dat stuit op sommige plaatsen wel op wat weerstand. Mevrouw Sterckx,

ik moet u corrigeren: ons controlesysteem in de slachthuizen is niet 'verscherpt', het bestond vroeger gewoon niet. Wij zijn met iets totaal nieuws begonnen. Niet iedereen is daar even blij mee, dat moeten we erkennen. Dus ja, net zoals de inspecteurs van Dierenwelzijn Vlaanderen zelf, ondervinden ook de DMO's soms verbale en in zeldzame gevallen ook fysieke agressie tijdens hun controles. Dat is iets dat de inspecteurs van Dierenwelzijn dus al wel langer ervaren.

We laten die DMO's niet aan hun lot over. We werken nauw samen met hen en onderhouden ook persoonlijke contacten – korte lijnen dus – met elk van hen, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten en herhalingsopleidingen. De DMO's hebben ook de mogelijkheid om direct contact op te nemen met hun aanspreekpunt binnen Dierenwelzijn Vlaanderen dat specifiek verantwoordelijk is voor de slachthuisdossiers. Op die manier wordt er een vertrouwensband gecreëerd die ervoor zorgt dat problemen, zoals die van agressie, snel worden gerapporteerd, zodat we desgevallend ter zake kunnen optreden.

Als de DMO's geconfronteerd worden met agressie, worden ze ook ondersteund. In die gevallen wordt de betrokkene ook altijd aangeraden om onmiddellijk de politie in te schakelen. Dierenwelzijn Vlaanderen biedt waar nodig begeleiding aan de betrokkene bij het indienen van een klacht. We vragen altijd om de situatie dan zo nauwkeurig mogelijk te beschrijven, zodat wij contact kunnen opnemen met het slachthuis of andere partijen en eventueel een proces-verbaal kunnen opstellen. Dierenwelzijn Vlaanderen stuurt op grond daarvan in veel gevallen zelf een inspecteur naar het slachthuis voor een meer nauwgezette inspectie. Diegene die dus denkt dat agressie, van welke aard ook, helpt, krijgt dat als een boemerang terug in de vorm van een extra controle. Dierenwelzijn Vlaanderen kan de DMO's ook per twee naar het slachthuis sturen, zodat ze hun controle als team kunnen uitvoeren, waardoor ze beter beschermd zijn tegen eventuele agressie en intimidatie.

Ik denk dat die aanpak wel vruchten afwerpt. Op dit moment hebben 56 DMO's een contract met de Vlaamse overheid, waarvan er momenteel 46 een vaste opdracht uitvoeren. Er is geen groot verloop, er is geen grote uitstroom. Er zijn in de afgelopen tijd slechts twee DMO's gestopt en dat had trouwens niets met agressie te maken. Dat waren gewoon persoonlijke keuzes die men maakte vanwege carrièrekeuzes of familiale omstandigheden.

De laatste jaren hebben we echt veel geïnvesteerd in dierenwelzijnscontroles in de slachthuizen. We zullen dat ook blijven doen, inclusief het investeren in het organiseren van bijeenkomsten en bijscholingen voor de individuele DMO's. Dit zorgt ervoor dat de DMO's alert blijven voor overtredingen in de slachthuizen en dus ook consequent kunnen blijven optreden.

Wij zullen ons niet laten afschrikken door intimidatie. Het is zo dat de werkomstandigheden niet altijd optimaal zijn voor onze inspecteurs van Dierenwelzijn en voor de DMO's, maar we zullen op agressie en afschrikking alleen reageren met nog meer vastberadenheid.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij verrast om te horen dat de DMO's toch wel ondersteund worden door Dierenwelzijn, hoewel ze zelf niet hetzelfde signaal krijgen vanuit Dierenwelzijn. Dat is ook de reden waarom ik deze vraag gesteld heb. Misschien moet u de dienst Dierenwelzijn nog eens even aanmanen om contact op te nemen met de DMO's en dit misverstand uit de weg te ruimen, want ze vinden toch dat ze nog niet voldoende beschermd worden.

Het klopt wat u zegt: er zijn inderdaad DMO's die nu per twee gaan, omdat ze niet meer alleen naar de slachthuizen durven te gaan doordat ze zich daar te zeer bedreigd voelen.

Ze halen zelf nog een ander groot probleem aan: sommige DMO's werken met variabele uren maar de meesten werken met vaste uren. Het is net buiten die gekende vaste uren dat er zich wantoestanden voordoen in de slachthuizen. Ik wil een oproep doen om de DMO's allemaal op variabele uren te laten controleren zodat men in de slachthuizen niet weet wanneer ze zullen opdagen. Op die manier kunnen wantoestanden in de slachthuizen nog beter aangepakt worden. Bent u dus bereid om de DMO's enkel nog op variabele uren te laten werken?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om even terug te komen op de begrotingsuitvoering.

De voorzitter: Dat debat is afgesloten.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Maar ik heb een inhoudelijke vraag die hierbij aansluit. Uit het budget bleek dat de uitgaven voor de inspecties in de slachthuizen lager uitvielen dan begroot. Kan die onderbesteding verklaard worden? Waren er minder inspecteurs dan voorzien beschikbaar?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik heb nog een aansluitende vraag. Ik wil van deze vraagstelling gebruikmaken om bij de minister eens te polsen naar de stand van zaken van de hervorming van de Vlaamse DMO's. Minister, u weet dat ik een voorstander ben van onaangekondigde controles. We spraken in het verleden al over 'vliegende brigades', die in de toekomst meer mogelijk zouden maken. Ik wil dus informeren naar de stand van zaken op dat vlak, want ik hoop natuurlijk dat dit zo snel mogelijk wordt uitgevoerd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal op enkele elementen antwoorden. Wat de begrotingsvraag betreft, die hiertussen gefietst komt, is het natuurlijk zo dat wij een theoretisch maximum hebben betreffende het aantal DMO's. De krapte op de arbeidsmarkt speelt natuurlijk ook ons parten. Ik denk dat de capaciteit niet volledig ingevuld is, maar dat zou ik even moeten checken. We hebben de begroting opgesteld op basis van het theoretisch maximum van het aantal DMO's die tewerkgesteld kunnen worden. Ik denk dat we dat theoretisch maximum niet volledig bereikt hebben, maar grosso modo wel. Ik ben eigenlijk wel tevreden dat we uiteindelijk meer dan vijftig mensen hebben kunnen werven voor de invulling van die functies.

Mevrouw Sterckx, ik denk niet dat we niet voldoende ondersteuning bieden. Ik kan getuigen dat onze contactpersoon al persoonlijk meegegaan is naar de politie om ondersteuning te bieden aan onze DMO's. Als u weet hebt van andere problemen, meld ze dan gerust, dan kunnen we daaraan tegemoetkomen.

U hield ook een pleidooi voor variabele uren. Wij vragen de DMO's effectief om in variabele uren te werken. We stimuleren hen om geen vaste tijdvensters te gebruiken en om zoveel mogelijk tijdens verschillende uren te werken, in blokken van drie uur verspreid over de slachturen, die op zich al beperkt zijn. We vragen hen dus om zo onvoorspelbaar mogelijk op te treden.

Tot slot, wat de vraag over de vliegende brigades betreft: we hebben de opdracht gegeven om ter zake een voorstel uit te werken. Ik moet zeggen dat de eerste versie daarvan, die afgetoetst werd bij de DMO's in kwestie, niet helemaal in goede aarde gevallen is. Ik had gevraagd om het voorstel eerst af te toetsen bij het werkveld vooraleer mij een concreet uitgewerkt plan voor te stellen. Dat plan werd afgeketst. Dat is dus nog 'work in progress'.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister. Ik wil toch oproepen om opnieuw contact op te nemen met de DMO's omdat ik hoor dat er maar enkelen zijn die effectief variabele controles uitvoeren. Het zijn ook zij die het meest fysieke en verbale agressie ondervinden. Ik zou al die DMO's oproepen om niet voor vaste uren te kiezen, want blijkbaar zijn er nog altijd zeer veel die dat wel doen. Ik denk dat we enkel op die manier de wantoestanden in de slachthuizen correct kunnen aanpakken, door het uitvoeren van onaangekondigde controles.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over honden die in kennels worden gehuisvest
– 58 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, er bereiken ons regelmatig mails van dierenliefhebbers die zich vragen stellen bij de huisvesting van sommige honden. Ik ga ervan uit dat u die mails ook wel ontvangt. Ik zie toch heel dikwijls dat u of uw kabinet in cc staat. Er zijn nog steeds honden die heel hun leven buiten doorbrengen in een kennel of in een hondenhok. Zeer veel van die kennels hebben geen dak, waardoor de honden niet beschermd zijn tegen zon en/of regen. Ook voldoen ze niet altijd aan de afmetingen waaraan ze volgens de wetgeving zouden moeten voldoen. Ik heb eens gesurft naar de website www.huisdierinfo.be. Daar vond ik het volgende terug over de huisvesting: "De hond moet voldoende ruimte hebben om te lopen, te spelen en om zijn behoefte te doen. De huisvesting moet veilig zijn en de hond beschermen tegen koude en hitte. Een droge en comfortabele slaapplek is verplicht. Dit kan een mand in huis zijn of een hondenhok buiten met isolatie, stro of dekens. Een kennel of een bench (...) is ongeschikt als permanente huisvesting."

Toch zien we dus zeer vaak dat honden bijna heel hun leven in een kennel buiten in de tuin doorbrengen. Een kennel moet voldoende bescherming bieden aan de hond, zoals vermeld in de toelichting die ik net heb gegeven. Een vereiste zou dus toch wel moeten zijn dat er bijvoorbeeld een dak op die kennel aanwezig is, terwijl dat bij heel veel kennels nu niet zo is. Ik vind dat toch het minste waarin de eigenaar kan voorzien. Vooral in de zomer lopen de temperaturen immers zeer hoog op, we hebben tegenwoordig zeer veel hittegolven, en een hittedag is levensgevaarlijk voor een dier. Een hond heeft dan echt wel schaduwplekken nodig om languit te kunnen liggen en af te koelen. Het hondenhok is in veel gevallen de enige plaats waar hij bescherming kan zoeken tegen de brandende zon. Als dat dan zonder dakbedekking is, dan heeft hij gewoon geen schaduwplek. Dat weet iedereen. Het hondenhok, dat eigenlijk een slaaphok is, wordt echt een sauna als het een volledige dag in de volle zon staat. Er dringt zich dus een duidelijke regelgeving op, want ook de politie en zelfs dierenwelzijnsinspecteurs la-

ten weten dat de wetgeving daar eigenlijk niet zo heel duidelijk in is en dat ze soms niet kunnen optreden omdat de wetgeving te vaag is.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Welke actie ondernemen de dierenwelzijnsinspecteurs als ze daadwerkelijk zo'n foutieve huisvesting vaststellen? Gaat u de regelgeving aanpassen of verduidelijken zodat hondeneigenaars weten waaraan een buitenhok of een kennel minimaal moet voldoen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De regelgeving van de Dierenwelzijnswet en de nieuwe Codex Dierenwelzijn is betrekkelijk duidelijk. Ik citeer: "Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen."

Ik kan bevestigen dat de inspecteurs van Dierenwelzijn en ook de inspecteurs van de politie bij hun controles regelmatig vaststellingen doen van dieren die in ongeschikte verblijven of onaangepaste omstandigheden worden gehouden. Dat kwam trouwens ook aan bod op de recente dag van de schepenen van Dierenwelzijn, op 4 oktober. Op die Werelddierendag zorgen we altijd voor een bijeenkomst van de schepenen van Dierenwelzijn. Deze keer was dat in Antwerpen. Toen hebben een inspecteur-dierenarts en een politie-inspecteur over die materie getuigd. Beiden illustreerden hoe dat eraan toegaat in de praktijk, maar gaven meteen ook aan welke oplossingen voor de verschillende gevallen werden geboden.

Zowel de politie als mijn eigen inspectiedienst weet met andere woorden zeer goed aan welke vereisten een dierenverblijf, of in het bijzonder een kennel, moet voldoen. In de praktijk worden maatregelen opgelegd om de dierenonvriendelijke toestand te verhelpen. Die maatregelen zijn uiteraard verschillend in functie van de vaststellingen die werden gedaan. Als een hok geen of onvoldoende beschutting biedt tegen ongunstige weersomstandigheden, kan zonder meer worden opgelegd dat in een dak of een schuilhok moet worden voorzien.

Wij zetten vooral in op sensibilisering en op handhaving. Bijvoorbeeld op de website www.huisdierinfo.be stellen we voor elke diersoort heel nauwgezet info beschikbaar. Als mensen op zoek zijn naar een nieuw huisdier, kunnen ze op basis van huisdierwijzers hun keuze bepalen. Zo kunnen ze beter inschatten welke vereisten er zijn inzake verblijf, huisvesting, verzorging en voeding, zodat ze onaangename verrassingen in de loop der tijd vermijden.

Voor mensen die al over een huisdier beschikken, geven de huisdierwijzers en de extra themapagina's ook de juiste informatie over hoe ze nog beter voor het dier kunnen zorgen. Er is ook heel veel situationele info, bijvoorbeeld over hoe omgaan met dieren bij koud of warm weer, bij vuurwerk.

Door middel van een sensibiliseringscampagne dan wel via sociale media en Facebookberichten wordt bovendien op actieve wijze aandacht gevestigd op de noden van huisdieren. Binnenkort hebben we onze nieuwe Codex Dierenwelzijn. Die bevat heel wat verbeteringen en verduidelijkingen van de huidige verplichtingen wat betreft zowel professionele houders van dieren als particulieren. Er is ook de invoering van een principieel verbod om een dier constant vast te maken of op te sluiten. Als een dier in afwijking daarvan toch wordt opgesloten, moet het voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen, opnieuw in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Ik denk dus dat we het dierenwelzijnsbeleid sinds 2014 kordater aanpakken. Ik denk dat de Vlaming ook ziet dat het dierenwelzijn serieus wordt genomen. Het aantal meldingen die we de jongste jaren kennen, steeg dan ook significant, van 3500 in 2015 tot bijna 5700 in 2022, en ondertussen is dat nog toegenomen. Ik denk dat steeds meer Vlamingen vertrouwen hebben in het dierenwelzijnsbeleid om dierenleed te melden. We hebben ook het aantal personeelsleden bij onze inspectiediensten en in het algemeen bij Dierenwelzijn Vlaanderen verdrievoudigd. Vorig jaar waren er 6802 controles. Ter vergelijking: in 2016 ging het om slechts 2800 controles. Dat is dus ook een bijna-verdrievoudiging. Dan zie je wel dat er constant verbetering is.

Maar, mevrouw Sterckx, als uw vraag ook is dat we concrete afmetingen zouden vastleggen, dan is dat heel moeilijk, denk ik. Dan zou je dat bijna per diersoort en nog eens per ras moeten doen. Er berust natuurlijk altijd een appreciatiebevoegdheid bij de inspectiedienst Dierenwelzijn dan wel bij de politie, maar ik heb er het volste vertrouwen in dat men daar heel volwassen en accuraat mee omgaat.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het was uitgebreider dan ik had gevraagd. Wat ik uit uw antwoord kan afleiden, is dat er inderdaad wel maatregelen worden opgelegd om een hond te beschermen als hij in een kennel zit. Maar een dak op de kennel plaatsen, dat staat niet letterlijk vermeld. Als mensen een kennel zonder dak plaatsen, gaan ze er dus van uit dat ze aan de wetgeving voldoen, hoewel dat zeker niet voldoende schaduw levert voor de hond. Zeker als de kennel dan ook nog eens op asfalt of beton staat, dan warmt de vloer sterk op, zodat zoolkussentjes helemaal kunnen verbranden en er blaarvorming kan zijn. Ik wil dus toch wel aanraden om dat eventueel bijkomend in de wet op te nemen.

Ik wil nog iets voorstellen. Het water dat de hond heeft om te drinken, staat heel dikwijls gewoon op de grond, en als hij het eerste uur door een beetje rond te draaien in zijn kennel zijn drinkbak al heeft omvergegooid, dan heeft hij de hele dag geen drinken. Zeker als het warm weer is, is dat echt niet aan te raden. Misschien kunt u dus de verplichting laten opnemen dat de drink- en etensbak moeten worden vastgemaakt aan de kennel, zodat die niet kunnen worden omvergegooid.

Ik hoor u ook zeggen dat het zeker niet de bedoeling is dat een hond constant in de kennel wordt gehouden, maar dat, als het toch gebeurt, men er gewoon voor moet zorgen dat de ruimte groot genoeg is. Eigenlijk zegt u dus dat een hele dag in een kennel worden gehouden voor u toch wel mag als de kennel groot genoeg is. Ik ben het daarover niet met u eens. Ik zou dus willen aandringen om de wet hierover toch nog iets meer te verduidelijken, om gewoon in de wet op te nemen dat een hond niet een hele dag in een kennel mag zitten. Als dat voor een paar uur is, is dat geen enkel probleem, maar van 's morgens tot 's avonds laat, waarbij de hond dan eventjes in de tuin mag rondlopen en er dan weer in moet voor bijna 24 uur, dat vind ik echt overdreven.

Mijn bijkomende vraag is dus: wilt u die aanpassingen in de wet toch wat duidelijker stellen en, vooral, een verbod invoeren op het een hele dag houden van een hond in een kennel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we het debat nog verder zullen voeren in het kader van de nieuwe Vlaamse Codex Dierenwelzijn, maar u moet het toch ook niet op flessen trekken. Ik heb net de definitie gegeven, die ook vandaag van

toepassing is: "Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen." Dat impliceert dus vanzelfsprekend ook dat er een dak boven het hoofd is. Dat moet je toch niet gaan bepalen. Deze algemene bepaling biedt toch op afdoende wijze een kapstok om te kunnen optreden. Het is de logica zelve dat dat veronderstelt dat er drinkwater ter beschikking is. Dat is net het verschaffen van aangepaste voeding, verzorging en huisvesting. Als je nu gaat zeggen dat dat en dat erin moet staan, dan kom je in de kering tot een limitatieve lijst die ipso facto nooit limitatief zal zijn. We moeten daar dus toch wel een zekere appreciatieruimte laten, net in functie van elk dier, elke diersoort en elk ras. Daarom is er dus deze algemene bepaling. Het alternatief is dat je tot een lijstje gaat komen dat nooit volledig zal kunnen zijn en nooit toepasbaar op elke situatie of op elke diersoort is.

Maar goed, we zullen in het kader van de codex dan wel verder die discussie voeren, maar ik denk alleszins dat we op die lijn, die nu ook vervat zit in de dierenwelzijnswetgeving, moeten doorgaan in plaats van te werken met een limitatieve lijst, die dan tot in het absurde kan doorgaan en die nooit een gepast antwoord zal kunnen bieden voor elk dier in elke situatie.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik moet u daarin gelijk geven. Als we een lijst gaan opstellen, dan zal er altijd wel iemand een achterpoortje vinden om toch nog iets te doen wat niet mag, omdat we niet alles kunnen definiëren in die lijst. Maar het is gewoon spijtig dat er toch heel veel hondeneigenaars zijn die wat wij allemaal logisch vinden, helemaal niet zo logisch vinden. Anders zouden ze hun dier niet op deze manier opsluiten in een kennel zonder enige vorm van beschutting. Een hond is een sociaal dier. Het is ook een roedeldier. Elke hond heeft dus behoefte aan regelmatig contact met zijn soortgenoten. Als dat niet met soortgenoten is, dan is het gezin zijn roedel. Als hij een hele dag wordt opgesloten in zijn kennel, dan ontnemt men hem eigenlijk zijn aard, datgene waarbij hij zich het best voelt, namelijk samenleven in een roedel, ofwel met soortgenoten ofwel met een gezin. Ik vind dus dat we daar een beslissing in moeten nemen, want men beknot aanzienlijk zijn levenskwaliteit als men hem heel zijn leven gaat opsluiten in een kennel. Dat zorgt op lange termijn ook voor gezondheidsproblemen, zowel fysiek als mentaal, bij het dier. Ik hoop dus dat we eventueel de discussie kunnen aangaan bij de Vlaamse Codex Dierenwelzijn en dat we werk kunnen maken van een totaalverbod op het heel hun leven lang houden van honden in een kennel buiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kweek van vechthanen – 3424 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, minister, ik heb een vraag over de vechthanen. Vooruit heeft drie jaar geleden al een voorstel van decreet ingediend om het kweken van die vechthanen te verbieden. De huidige bepalingen in de wet ter bescherming van het welzijn van dieren verbieden dierengevechten, maar

niet het kweken van dieren specifiek voor gevechten. Daarom hebben wij toen voorgesteld om die kweek uitdrukkelijk te verbieden, maar u bent daar toen niet op ingegaan zeggende dat dat op zich al een verbod was. In die zin zijn we dan ook blij dat in artikel 24, §1 van de Codex Dierenwelzijn het gericht kweken van dieren voor diereengevechten expliciet verboden wordt, dus eigenlijk wat wij toen voorgesteld hebben. Een verbod op het kweken van dieren voor gevechten is echter niet zo eenvoudig. Men moet immers ook bepalen wat dit precies inhoudt en welke rassen hieronder vallen. Daarom heb ik de volgende vragen, minister.

Hoe zal dit verbod verder uitgewerkt worden in de regelgeving?

Wat valt precies onder het kweken met als doel diereengevechten?

Valt het kweken van vechthoenderrassen hieronder? Zijn er uitzonderingen op dit verbod?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De discussie over de Codex Dierenwelzijn zullen we later hebben. Die is inderdaad ambitieus en breidt ook de bescherming van dieren op heel wat punten gevoelig uit.

Wat specifiek het verbod op het kweken van dieren voor diereengevechten betreft, was er enige discussie over de huidige dierenwelzijnswet en meer bepaald artikel 35, eerste lid, punt 2, dat zegt – ik citeer –: “Gestraft wordt hij die diereengevechten of schietoefeningen op dieren organiseert, er met zijn dieren of als toeschouwer aan deelneemt, eraan op enigerlei wijze medewerking verleent, of over de uitslag ervan weddenschappen inricht of aan deze weddenschappen deelneemt”. De discussie gaat een beetje over de passage “op enigerlei wijze medewerking verleent”. De discussie was of het kweken van dieren voor diereengevechten daaronder valt, omdat dat zo’n onrechtstreekse situatie is of een onrechtstreekse medewerking. Net daarom heb ik het wijselijk geacht om dat te verduidelijken in de Codex Dierenwelzijn, waarbij we zorgen voor meer rechtszekerheid en gewoon meer duidelijkheid en we die discussie uit de weg gaan met een nieuw artikel 24. Dat luidt: “Het is verboden” – en dan ten eerste, er volgen er nog, maar in dezen is enkel het eerste relevant – “diereengevechten of schietoefeningen op dieren te organiseren, er met de eigen dieren of als toeschouwer aan deel te nemen, er op welke wijze dan ook medewerking aan te verlenen, met inbegrip van de gerichte kweek (...)”. Dat is wel heel duidelijk geëxpliciteerd.

Ik denk niet dat je dat nog verder kunt concretiseren. Net zomin als voor honden is er bij kippen bij mijn weten immers sprake van een bepaald ras dat ingezet wordt voor gevechten. Het gaat in de gevallen die we in het verleden vastgesteld hebben om stevig gebouwde hanen die waarschijnlijk geselecteerd worden op hun postuur en vechtlust. Tijdens de opmaak van de Codex hebben we daar het nodige voorafgaand onderzoek naar gedaan. Volgens mijn informatie gaat het nooit om zuivere rassen en nog minder om exemplaren behorende tot de zogenaamde vechthoenders. Deze laatste worden met name gehouden door liefhebbers die ze hoogstens meenemen naar tentoonstellingen, maar die nooit ingezet worden voor hanengevechten.

We gaan niet alle kwekers verplichten tot een uitgebreide administratie. Dat wil natuurlijk niemand. Het gaat om het treffen van de malafide kwekers, en die zijn beperkt in aantal. Er zijn heel veel bonafide kwekers wat dat betreft. Maar nu hebben we tenminste wel een wapen in handen, als de Codex goedgekeurd wordt, natuurlijk, een nog duidelijker wapen in handen om op te treden als we gerichte kweek voor gevechten vaststellen. De regelgeving is dan niet langer impliciet, maar expliciet. Dat is opnieuw een stap vooruit, denk ik.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik ben het met u eens dat u niet alles kunt voorzien, maar ik zou er toch willen op aandringen – en dat zullen we dan inderdaad doen bij de bespreking van de Codex – dat we toch zo veel mogelijk van die mogelijkheden uitschakelen. U hebt die Codex lang aangekondigd, groots aangekondigd, en dat is inderdaad een goede zaak. Maar we moeten er dan toch echt voor zorgen dat al die zaken waar in de loop der jaren vragen bij gesteld zijn, of opmerkingen over gemaakt zijn, er op een of andere manier in voorzien zijn. Ik hoop dus dat dat volledig zal zijn en tegemoetkomt aan de vragen die wij vanuit Vooruit nog hebben. Maar goed, we zullen dat debat zeker voortzetten bij de discussie over de Vlaamse Codex.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb geen bijkomende vragen genoteerd. Ik denk dat het sowieso een verduidelijking en verbetering is op het vlak van de nieuwe Codex Dierenwelzijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plan van de minister om de fokkerij van honden en katten aan te pakken – 3425 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, minister, dit is een vraag over fokkerij. Een aantal jaren geleden – ik denk het eerste of tweede jaar van de legislatuur – heb ik al een vraag gesteld naar de aanpak voor het fokbeleid van honden en katten. Zoals u ongetwijfeld weet, is er naast het commerciële circuit – 'broodfok' mogen we blijkbaar niet zeggen – en de import van honden en katten ook een meer algemeen probleem met het fokken van honden en katten in Vlaanderen. Bepaalde rassen worden op een aantal kenmerken doorgekweekt, wat leidt tot genetische ziektes en afwijkend gedrag. Dat zorgt voor heel wat dierenleed, maar ook voor gevaarlijke situaties voor mensen en andere honden door afwijkend gedrag. Een aantal van die rassen die gekweekt worden binnen fokverenigingen, worden al onderworpen aan genetische screenings. Maar daar zijn de problemen klaarblijkelijk nog niet mee opgelost.

U hebt toen op mijn vraag geantwoord dat u een plan van aanpak had opge maakt om problemen bij het fokken van honden en katten aan te pakken. Het plan hield in dat er een centrale databank zou komen van de genetische kenmerken van alle honden en katten, gekweekt door fokverenigingen. Op basis van die databank zou een kweekadvies gegeven kunnen worden. Voor de opmaak van die databank werd een opdracht uitgeschreven, hebt u toen gezegd.

Minister, wat is de stand van zaken van dat plan van aanpak? Welke elementen werden al gerealiseerd en aan welke wordt gewerkt?

Wat is de stand van zaken van de databank met genetisch materiaal voor honden en katten? Is die al opgeleverd, of wanneer zou dat gebeuren?

Hoe staat het met de beschikbaarheid van de testen en de capaciteit van de labo's?

Hebt u een concrete doelstelling rond hoeveel of welk aandeel van de honden en katten betrokken zal worden bij de oefening?

Wanneer zou deze databank kunnen functioneren en gekoppeld worden aan een portaalsite?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: dit is vrij groot pionierswerk, ook op internationaal niveau, waar men internationaal met grote interesse naar kijkt.

Wat is de stand van zaken? Het wetenschappelijk project om een alomvattend fokkerijprogramma voor alle honden en katten te ontwikkelen, is uitbesteed aan de KU Leuven en de Universiteit Gent (UGent). Er is de onderzoeksgroep Huisdierengenetica van de KU Leuven, die samenwerkt met het Laboratorium voor Dierlijke Genetica van de UGent. De naam van het project is Breeding Healthy Pets (BHP). Het project wordt begeleid door een stuurgroep met experts en vertegenwoordigers van rasverenigingen. Die worden echt allemaal betrokken, dat is toch een vrij grote groep. Op basis van het bestek werden verschillende werkpakketten en taken opgesteld, waarvan er ondertussen ook al verschillende zijn afgerond.

Er zijn lijsten opgesteld met honden- en kattenrassen, en van rassen en variëteiten welke met elkaar mogen paren. Voor 21 hondenrassen die populair zijn in Vlaanderen, die een lage genetische diversiteit hebben of die populaire kortsnuitige rassen zijn, en voor de tien populairste kattenrassen werd een rasfiche opgesteld. Die houdt een lijst in van de genetische aandoeningen die relevant zijn voor het ras, met daaraan gelinkt de testmethode, de frequentie van onderzoek en de verschillende mogelijke testuitslagen. Aan elke aandoening uit die rasfiches werd ook een fokadvies gekoppeld.

Er bestaan wereldwijd ongeveer vierhonderd hondenrassen en iets minder dan honderd kattenrassen, waardoor een lijst aanleggen van de relevante aandoeningen, de testmethodes en het fokadvies per ras natuurlijk een serieus takenpakket is. Daarom is de focus eerst gelegd op de hondenrassen opgenomen in het ministerieel besluit tot uitvoering van het Fokkerijbesluit en de populairste hondenrassen. Daarna wordt er prioriteit gegeven aan de populairste honden- en kattenrassen in België. Door het stellen van die prioriteiten zullen de fokadviezen en de lijsten sneller klaar zijn voor de rassen waar de nood het hoogst is en/of die gewoon in de praktijk het meeste voorkomen. Dat is een vrij logische aanpak, denk ik.

Er is al een testdatabank opgericht. Die is uitgetest voor enkele pilootrassen. Op basis van de bevindingen van dat project werd een uitgebreide analyse opgesteld van de centrale databank. Daarmee is er een duidelijk beeld verkregen van de opzet van de centrale databank. Hoe moet die eruitzien? Wie heeft toegang tot bepaalde schermen? En hoe moeten die data worden aangeleverd, hoe moeten die worden gepresenteerd? Ook voor de portaalsite, die gekoppeld zal worden aan de centrale databank, werd een analyse uitgevoerd.

Het project loopt nog tot maart 2025. Al het voorbereidend werk moet tegen dan zijn afgerond. Er zijn ondertussen al gesprekken gaande met IT-bedrijven die de centrale databank zouden kunnen opzetten.

Tijdens het voorbije jaar werd ook contact opgenomen met diverse genetische labo's. Er werd niet alleen gekeken naar hun aanbod van DNA-testen, maar ook naar de mogelijkheid om ouderschapscontrole uit te voeren en om data voor genetische diversiteit te kunnen verkrijgen uit het DNA. Naast het aanpakken van

genetische aandoeningen is het handhaven of zelfs vergroten van de genetische diversiteit van de verschillende rassen namelijk ook een belangrijk doel.

Zowel voor katten als voor honden wordt er op dit moment gewerkt aan een overeenkomst tussen de diverse honden- en kattenverenigingen, een commercieel laboratorium en de UGent en de KU Leuven. Voor de honden zou de overeenkomst met het laboratorium al ingaan op 1 januari van volgend jaar. Vanaf dat moment worden er dus data verzameld door de organisaties, en door de KU Leuven en de UGent. Zodra de centrale databank beschikbaar is, kunnen die data daarnaar worden aangevoerd. Voor de katten voorzien we eenzelfde tijdlijn, dus alleszins ook het voorjaar van 2024.

De centrale databank wordt ter beschikking gesteld van alle fokkers die aangesloten zijn bij een erkende stamboekvereniging. Om te worden erkend, moeten die stamboekverenigingen voldoen aan vooropgestelde regels, die worden opgenomen in een nieuw Fokkerijbesluit. Dat gaat uit van een duidelijk kwaliteitslabel voor fokkerijen voor verantwoord gefokte honden en katten. Zo kan men een duidelijke keuze maken. Hierdoor zullen we een zo groot mogelijk deel van de Vlaamse honden en katten kunnen betrekken. Zoals al vermeld zal het verzamelen van resultaten van DNA-testen begin volgend jaar van start gaan. Zodra de centrale databank wordt opgeleverd, zal die dus ook kunnen worden gebruikt. De koppeling van de portaalsite aan de databank zal kunnen zodra die databank is opgeleverd.

Concluderend, er is dus al heel veel gebeurd. Er staat nog veel te gebeuren. Opnieuw, het is pionierswerk, maar ik stel vast dat dat heel gedegen gebeurt. We nemen het voortouw. Ik ben ook dankbaar voor de prestaties die worden verricht door de samenwerking tussen de KU Leuven en de UGent.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben zeer tevreden over de stand van zaken die u geeft. Ik denk dat dat een enorme vooruitgang zal betekenen voor een effectieve aanpak, zeker en vast als het gaat over kwekers die het goed menen. Misschien zou het goed zijn dat, naarmate het project evolueert, we daar eens een toelichting over zouden krijgen in deze commissie, want ik denk dat dit een heel positieve invloed kan hebben op heel het gebeuren van de verkoop van dieren. Natuurlijk is het belangrijk dat hierrond ook de nodige sensibilisering gebeurt, met de nodige informatie, zodat die informatie en de mogelijkheden om te kiezen ook tot bij de gemiddelde of potentiële koper van dieren geraakt. Maar dit is alleszins een heel goed project en een goede evolutie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zou eens moeten bekijken wanneer een terugkoppeling naar de commissie mogelijk zou zijn. Misschien zou er in het voorjaar van 2024 wel een goed momentum kunnen zijn, omdat er dan op het vlak van de databank een en ander zou kunnen demarrereren. Het is dus misschien wel goed om op dat moment in de commissie de betrokken experts ook eens te horen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik denk dat dit een heel mooi en goed project is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.